

Za gospodarje

Maribor, dne 15. februarja 1933.

Sadni izbor za Dravsko banovino.

Ivan Dolinšek, Kamnica.

Dne 4. oktobra 1931 je bil potrjen ter razglašen novi sadni izbor za Dravsko banovino. Ta izbor predvideva sadna okrožja in sicer:

I.

Severovzhodno vinorodno okrožje (mariborsko)

obsega sreze Maribor levi in desni breg, Ptuj, Ljutomer, Konjice, Šmarje pri Jelšah, Dolnja Lendava in Murska Sobotna. To je največji sadjarski okoliš, ki pridelata tudi največ in najboljše sadje. Za to okrožje so določene sledeče sorte:

a) glavne sorte: Kanadka, Boskopski kosmač, Ontario;

b) prav dobre sorte: Krivopecelj, Jonathan, Baumannova reneta, Mošanekar, Londonski peping, Kardinal;

c) sorte za posebne razmere: Zlata Parmena, Batulenka ali batul, Prinčevo jabolko, Šarlamovski, Gravensteinc.

II.

Gorenje podravsko okrožje,

ki obsega sreze Prevalje, sodni okraj iz sreza Slovenjgradec in višje položaje v srezu Gornjiograd:

a) glavne sorte: Baumannova reneta, Boikovo jabolko;

b) prav dobre sorte: Ontario, Boskopski kosmač, Gdanski robač, Kardinal;

c) sorte za posebne razmere: Kanadka, Šampanjska reneta, Gravensteinc in Šarlamovski.

III.

Savinjsko okrožje,

ki obsega sreze Celje, Laško, sod. okraj Šoštanj iz sreza Slovenjgradec in toplejše, dolinske položaje iz sreza Gornjiograd:

a) glavne sorte: Kanadka, Boskopski kosmač, Ontario;

b) prav dobre sorte: Krivopecelj, Baumannova reneta, Mošanekar, Boikovo jabolko;

c) sorte za posebne razmere: Londonski peping, Jonathan, Zlata parmena, Prinčevo jabolko, Šarlamovski, Gravensteinc.

Razven teh okrožij, ki pridejo za nas v glavnem v poštev, imamo še: IV. Dolenjsko okrožje, V. Ljubljansko okrožje, VI. Gorenjsko okrožje, VII. Kraško okrožje. Vsa ta okrožja so pa za bralce našega lista manjše važnosti in se jih ne bomo dotaknili. V glavnem pridejo tudi v teh okrožjih v poštev že navedene sorte, vendar v malo drugačni razvrstitvi. Obravnavali bomo obširneje le za nas v poštev prihajajoče sorte.

Dalje sledi

*

Posredovalno postopanje.

Dalje.

Posrednik,

ki ga je sodišče postavilo, ima predvsem dolžnost, da na podlagi načrta za ureditev dolgov skuša doseči sporazum med dolžnikom in njegovimi upniki, dalje da sodišču poroča o vsem, kar bi imelo za posledico, da se posredovalno postopanje ustavi (n. pr. da je dolžnik pobegnil, če je med posredovalnim postopanjem predlagal uvedbo poravnalnega ali stečajnega postopanja itd.).

Posrednik ima pravico do povračila dejanskih izdatkov in do primerne nagrade.

Ako so posrednikova prizadevanja privedla do sporazuma med dolžnikom in njegovimi upniki o ureditvi dolgov, predloži posrednik ta sporazum sodišču pismeno.

Dolžnik in upniki morajo pismeno izjaviti, da pristanejo na sporazum; te izjave je predložiti sodišču ob enem s sporazumom,

O predloženem sporazumu mora sodišče brez odlašanja zaslišati dolžnika in izreči, da je posredovalno postopanje končano.

Pravni učinki uvedbo posredovalnega postopanja.

Posredovalno postopanje ima namen, da olajša dolžniku težo gospodarskih bremen brez škode za njegove upnike. Zato morajo biti upniki v celoti zaščiteni pred takimi kvarnimi dolžnikovi-mi dejanji, ki bi njihov upniški položaj še poslabšali. V zaščito vseh upnikov je določeno:

1. Da dolžnik ne sme svojih nepremičnin obremenjevati ali odsvojiti (prodati, darovati itd.) od dne, ko je vložil predlog, pa dotlej, dokler to postopanje traja. Če bi dolžnik taka dejanja kljub temu izvršil, ista upnikov ne vežejo, proti njim so neveljavna.

2. Sodišče odredi, da se uvedba posredovalnega postopanja zaznamuje v javnih knjigah, kjer ima dolžnik kako nepremičnino ali pravico, ki je vknjižena.

3. Zoper dolžnika ne sme sodišče dovoliti izvršbe niti zavarovanja, dokler traja posredovalno postopanje.

4. Vse tekoče izvršbe sodišče ustavi do dokončanja postopanja,

5. V času posredovalnega postopanja se ne sme uvesti stečaj o dolžnikovem imetju.

6. Ako se je predlagala uvedba stečaja, predno je sodišče uvedlo posredovalno postopanje, sme sodišče o takem predlogu odločiti šele, ko se je posredovalno postopanje končalo ali ustavilo, in ko je upnik, ki je predlagal uvedbo stečaja, verjetno izkazal, da je dolžnik nesposoben za plačevanje.

Izvršbe se ustavijo praviloma šele z dnem, ko je posredovalno postopanje uvedeno. Kljub temu pa more in sme posredovalno sodišče na dolžnikov predlog začasno ustaviti tekoče izvršbe, še predno je izdalo odločbo, da se uvede posredovalno postopanje. V primeru začasne ustavitve lahko zahteva sodišče za ustavljene izvršbe primerno zavarovanje (poroštvo itd.). Ta pravica dolžnika in sodišča na začasno odložitev je za dolžnika velikega in zelo važnega pomena, kajti ako bi ta pravica ne bila posebej priznana, tedaj ne bi dolžnik mogel uspešno predlagati uvedbe posre-

dovalnega postopanja zadnji ali predzadnji dan pred javno dražbo, ker bi se lahko zgodilo, da bi sodišče o predlogu poizvedovalo in svojo odločbo o uvedbi posredovalnega postopanja izdalo šele tretji dan po vložitvi, v našem primeru en dan oziroma dva dni po izvršeni javni prodaji. Vsakemu pa je prav dobro znano, da so izkupički predmetov, ki so prodani na javnih dražbah, po večini tako malenkostni, da bi si dolžnik ne mogel nabaviti niti eno šestinko tega, kar je s prodajo izgubil.

Gotove terjatve

uživajo v pogledu izvršb in zavarovanj med posredovalnim postopanjem posebne ugodnosti v tem zmislu, da se za njihovo izterjavanje morejo dovoliti nove izvršbe in nova zavarovanja, kakor tudi tekoče izvršbe nadaljevati. Te terjatve so:

1. preživninske terjatve, ki jih je plačati med postopanjem;

2. davki in druge javne davščine (zavarovalni prispevki itd.) in

3. plače (mezde) oseb, ki so zaposlene v dolžnikovem obrtu ali gospodinjstvu.

Dalje sledi.

Ljudski pravnik.

Nekateri vpraševalci se jezijo, da niso odgovorjena njihova vprašanja takoj v prvi prihodnji številki. Stvar ni tako enostavna, kakor si mislijo oni užaljeni naročniki »Slov. gospodarja«. Vsako vprašanje pride na vrsto takrat, kadar je prišlo v uredništvo in kakor je v listu na razpolago prostor. Zato pa prosimo vse vpraševalce, naj bodo uvideni, naj ne zahtevajo nemogočih stvari in se ne hudujejo nad čakanjem. Vse pride ob svojem času na vrsto. Samo malo potrpljenja!

Seznam o imovinskem stanju, ali ubožno spričevalo. R. M. Vel. L. p. L. pri P. — Ste omožena, imate približno dva orala zemlje v brežnem svetu, Vaš mož ima pa zase svoje posestvo v velikosti okoli 4 oralov, tudi v brežnem svetu. Radi bi vedeli, če imate pravico do ubožnega spričevala, ki se zdaj imenuje seznam (ali srbohrvatsko: uverenje) o imovinskem stanju in kam se

morate obrniti, če ga Vam ne dovoli občina. — Seznam o imovinskem stanju v katerem morate točno in pravilno izpolniti vsa vprašanja ter se lastnoročno podpisati, mora potrditi pristojni občinski urad, pristojno srezko načelstvo ter davčna uprava o višini plačevanega neposrednega davka. Ta seznam predložite nato sodišču, ki na Vašo prošnjo potem svobodno po svojem prepričanju oceni, presodi ter odloči, ali ste po navedenih podatkih sposobni plačati pravnne stroške brez škode za preživljanje sebe ali svoje rodbine. Niti občinski urad, niti srezko načelstvo ali davčna uprava niso upravičeni do podelitve pravice revnih, marveč morajo ta oblastva samo potrditi resničnost Vaših navedb v seznamu o imovinskem stanju. Ako se brani občina izdati Vam seznam o imovinskem stanju, imate pravico do pritožbe na srezko načelstvo, ako bi Vam to odreklo potrditev ali pravico do izdaje takega seznama, tedaj pa se lahko pritožite na bansko upravo dravske banovine v Ljubljani, ki je v tem oziru že izdala rešitve in naložila podrejenim organom, da morajo te sezname prošilcem izdajati.

Izprememba prevzetih dolžnosti. K. M. O. Sv. J. ob Š. — Od svojega tasta ste leta 1931 prevzeli posestvo. Svoji svakinji morate izplačati znesek 70.000 Din in sicer polovico ob njeni polnoletnosti, ostanek pa v petih letih. Vслед slabih in težkih gospodarskih razmer sta upravičenka-svakinja kakor tudi tast-izročitelj pripravljena znesek Din 70.000 znižati. Vprašate, če se tako znižanje more veljavno izvršiti in če je zažadosti, ako se naredi doma pismena pogodba pred pričami. — Znižati svoje obveznosti morete sporazumno s svakinjo ob vsakem času in na kakršenkoli način, ako je svakinja že polnoletna. Drugače pa je dogovorjeno znižanje treba odobriti. Iz vprašanja izgleda, da je svakinja že dosegla polnoletnost, zato more sama z Vami dogovoriti znižanje. Za veljavni dogovor o znižanju je vseeno, ali dogovorite samo ustno, ali iste-ga zapišete in podpišete. Zapisan dogovor bi služil predvsem le v dokazne namene, ako bi bili kdaj toženi na polno izplačilo. Z njim namreč bi dokazali, da se je svakinja dogovorno odrekla

presežku, oziroma da je svoj zahtevek znižala na manjši znesek.

Višina obresti pri dolžnikih-kmetih. K. S. L. p. P. — Vprašate, kakšne obresti in koliko glavnice mora plačevati zaščiteni kmet v zmislu zakona o zaščiti kmetov. — V zadnjih dveh številkah »Slov. gospodarja« je o tem natančno napisano. Vzemite si v roke in prečitajte, pa boste takoj na jasnem. Prilogo »Za gospodarje« je uvedel »Slov. gospodar« zaradi tega, da objavlja v njej za gospodarje važne pravne in gospodarske članke; način tiskanja je zato tak, da si lahko vsak naročnik to prilogo shranjuje celo leto in si da pozneje isto vezati. V bodoče sploh ne bomo dajali na že odgovorjena vprašanja nikakih obvestil, ker se z enakimi vprašanji pokaže samo malomarnost, s katero se čita »Slov. gospodar«, in neobzirnost do dela, ki ga vrši. Obresti so od 20. 4. 1932 dalje 6% (v dveh primerih 10%). Med obresti je šteti sploh vse datvatve, n. pr. upravne stroške, provizijo itd. Glavnice sploh ni kmet-dolžnik dolžan plačati, marveč samo obresti. Svetujemo pa vsakemu kmetu, naj se ne igra z dolgovi, ker ga kasneje lahko stane igračkanje celo premoženje. Tudi hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev v Ljubljani nima proti dolžnikom več pravic, kakor ostali upniki, t. j. tudi on ne more z izvršbo izterjati neplačane glavnice. To pravico ima samo Narodna banka. — Zakona, ki bi urejal, koliko se odpiše od dolga, ki presega 75% celotne vrednosti zadolženega posestva, doslej še nimamo; zato se tak odpis ne da izsiliti, vendar morebiti dosežete to s posredovalnim postopanjem, ako bodo vsi upniki pristali na sporazumno znižanje dolga. Baš o tem piše sedaj »Slov. gospodar« in si pazljivo prečitajte!

Razna obvestila.

Nova mera. Pod tem naslovom v listu od 18. I. t. l. se nam lesnim trgovcem očita izkoriščanje in odiranje kmeta, a temu ni tako. Jaz podpisani nakupim in odpošljem vsako leto čez 1000 kub. metrov tesanega lesa, a še do danes nisem nobenemu kmetu plačal les po reducirani (skrčeni), takozvani »novi me-

ri«, ampak po pravilno obtesani meri. Koliko pa mi je znano, hočejo to reducirano mero uvesti neki izven Slovenije bivajoči veletrgovci. Vsem prodajalcem lesa naj bo v opozorilo, da pri prodaji lesa izrecno zahtevajo računanje in plačilo po polni meri, kakor je les izdelan, ako se pa le zahteva reducirana mera, naj bi dali blago tudi po tej meri izdelati. Le na ta način se bo dalo odpraviti to res krivično postopanje nekaterih veletrgovcev. Znano mi je, da ti gospodje svoj les na drobno po Slavoniji in Bački ne prodajajo po reducirani meri, ampak zaračunajo polno mero. Ako pa se kateremu kmetu pripeti, da mu je trgovec les zaračunal in plačal po reducirani meri, ne da bi se tako pogodila, pa bo vedel najti svojo pravico potom sodišča. — Simon Ternik v Marenbergu.

Za sadjarje, ki sadno drevje gojijo! Varujte ptice pevke, ker so naše velike dobrotnice. Ne lovite jih, one pozobljejo več milijonov mrčesa v kratkem času s svojimi mladimi. Po zimi je najhujši sovražnik malih ptic mačka, zato ne trpite takih maček pri hiši, ki ptice lovijo. Lovci, nad rake, ker sraka malim pticam gnezda razdira in mlade ugonablja! — Dolge njive, Š. F.

Kmetje na Danskem znajo! Kmetje na Danskem so bili v istem položaju, kot smo mi. Cena kmetiskim pridelkom je tako padla, da kmet skoro nič ni dobil za nje. Vse drugo pa je bilo drago kot preje, če ne še dražje. Njihov denar je bil mednarodno previsoko, zato ni bilo mogoče nič prodati, zato je denarja tudi doma primanjkovalo. Zahtevali so, da naj se natisne več denarja, naj tudi danska krona sledi angleškemu funtu, da bode tako mogoče kmetu vršiti vse njegove obveznosti in da bo prodajal pridelke po dosedanjih dobrih cenah. Vlada ni tega takoj hotela storiti, toda kmetje so se odločili, da bodo z vso svojo politično močjo na to delovali in da bodo cene blagu po svojih organizacijah kar zvišali. To je pomagalo. Vlada je sedaj odredila, da se poveča množina denarja, povišajo cene kmetijskim produktom in tako so na hitro, rekli bi tekom noči, rešili kmeta in tudi celotno gospodarstvo.

Cene in sejmska poročila.

Kako se izpreminja cena moki. Moka (nularica) daje mero za vse mlevske izdelke. Cene tej moki so bile v času 1 leta (na vagonsko množino): 29. IV. 1932 Din 3.05, 24. VI. Din 2.75, 12. VII. Din 3.10, 1. VIII. Din 3.20, 29. VIII. Din 3.—, 21. IX. Din 3.10, 23. IX. Din 3.20, 12. X. Din 3.30, 3. I. Din 3.50, 6. I. Din 3.65, 8. I. Din 3.80, 12. I. Din 3.90, 24. I. Din 4.—, 26. I. Din 4.15. Čudno je to, da pa kmet ves čas za isto nizko ceno prodaja!

Cene v Dalmaciji rastejo. V zadnjem času so se pričele dvigati cene živil, in zlasti za olje in mast. Svinjska mast se prodaja po 18—20 Din, olje po 22—24 D, slanina po 14—16 Din.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 11. februarja 1933 so pripeljali špeharji 134 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 11 do 12 Din, špeh po 13 do 14 Din. Radi slabega vremena krme na trgu ni bilo. Kmetje so pripeljali 8 voz krompirja po 1 do 1.50, 1 voz čebule po 3 do 4 (česen po 8 do 10), 2 voza zelja glava po 2 do 4 Din, karfijola je bila po 3 do 6, ohrovt 0.50 do 3, radič 16 Din 1 kg. Jabolke 2—4, suhe slive 6 do 10, celi orehi 5 do 6 Din, luščeni 19 do 20 Din. — Žitne cene neizpremenjene. Fižol 1.75 do 3 Din. Mleko 2 do 3 Din, surovo maslo 24 do 26 Din, jajca 0.70 do 1 Din. Kokoši 20 do 30 Din, piščanci 30 do 65 Din, gos 40 do 60 Din, raca 20 do 30 dinarjev.

Mariborski svinjski sejem 3. II. 1933. Na sejem je bilo pripeljanih 45 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov stari 150 do 200 Din, 3—4 mesece 250 do 380 Din, 5—7 mesecev 430 do 460 Din, 8—10 mesecev 500 do 580 Din, 1 leto stari 750 do 850 Din, 1 kg žive teže 7 do 7.50 Din, 1 kg mrtve teže 10 do 11 Din. Prodanih je bilo 45 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 10 do 12 Din, II. vrste 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste 12 do 14 Din, II. vrste 8 do 10 Din, sveže svinjsko meso je bilo po 8 do 16 dinarjev.